

zgn. „Laymen's
aking Missions“
en in heel de
eelt verwekt.
ort is, dat het
p van „leeken“
kerken.²⁾

te deel van dit
les“ bespreekt,
t derde hoofd-
indelen over de
tot de andere
van het Chris-
wereld in het

commissie reeds
in een verloren
God in andere
Boeddha, Jezus
dingsgodsdienst-
ng van de zen-
zoozeer om met
schap te komen
igheid, nl. „the
zending gedaan
den nood der
t godsdienstige-
te vervullen“
e commissie de
die niet meer
eren, en die de
pping, over den
„onwetenschap-
ij acht het een
eer universele,
expressive) gods-
wordt aangeduid
van de komende

rdt de toekom-
brevens als een
n dieperen blik
26) en „het be-
or het versprei-
achtige elemen-

deze gedachten
en niet-Christe-
beschouwen in
ten het saecula-
ad zich in dien
rapport“ trekt
de zendingen
enover de niet-
is te Athene en
roegere zending
at de bekeerde
n met hun hei-
ft God Zijn ge-
te godsdiensten
ristendom staat
niet-Christelijke
daarom aller-
le andere gods-
een zendeling
a zijn boek „A
isten kunnen
sten en Shinto-
gen moeten be-
der eenig voor-
en vooral geen
overtuiging aan
heid kan alleen
ing meehelpt de
Christelijke gods-
t ook deze hun
eiken van het
n godsdienstige
oet er dan ook
nen te worden
teer dan als een
appellijk zoeken
k p. 327v.).

erde hoofdstuk
utheid van het
hristianijty“) fei-
re wijze, waarop
nde waarheden,
de niet-Christe-
den, samen ver-
ristelijke bood-
Oosten gebracht

ereltje zout te wor-
elden bevonden zich
rentie te Jeruzalem
pport en de wijze
n „De Macedonier“
H. A. van Andel.

werd, was veel te gecompliceerd. Ze moet tot haar eenvoudigste kern worden teruggebracht en niet met allerlei theorieën aankomen (p. 50 v.v.). Zelfs de theorie der verzoening behoort niet tot het eigenlijke Christendom, want God is liefde en behoeft daarom niet door offers of iets dergelijks verzoend te worden (p. 54). We moeten tot het Oosten komen met gelijkenissen en symbolen, niet met historie en dogma's (p. 51 v.). De theologie van het Christendom, den godsdienst der liefde, komt in den grond neer op een theorie omtrent rechtvaardige verhoudingen tusschen de menschen onderling (p. 56). Daarop heeft de boodschap der zending dan ook vooral betrekking, want ze predikt het Evangelie van het Koninkrijk der hemelen als een sociaal ideaal. Daarin kan het Christendom ook samengaan met de andere godsdiensten (p. 70). Deze bezigen wel andere namen, maar in wezen bedoelen zij toch hetzelfde (p. 58). Zoo kan de zending den weg banen voor internationale vriendschap door een beter begrip van elkanders bedoeling.

Aan het eind van het derde hoofdstuk wordt het doel der zending dan tenslotte als volgt omschreven: „Met de volken van andere landen te zoeken naar ware kennis van en liefde tot God, terwijl wij door ons leven en onze woorden (men lette op de volgorde! H. B.) tot uitdrukking brengen wat wij door Jezus Christus hebben geleerd en trachten Zijn Geest in het leven der wereld effectief te maken“.

Toen dit rapport eind 1932 werd gepubliceerd, ging er een storm van verantwoordiging op in vele zendingen, die tot in vrijwel de geheele zendingsspers haar uitdrukking vond. Voor dit protest mogen wij dankbaar zijn, maar wij mogen daarbij niet vergeten, dat het protest voor een groot deel vooral betrefte de wijze, waarop de bestaande zending en de zendingarbeiders werden beoordeeld (95 pCt. van hen werd door de commissie niet of minder geschikt geoordeeld!) en bovendien, dat, bij alle kritiek op de principiële grondslagen van het rapport, deze grondslagen in vele opzichten verwant waren met de consequentie van uitspraken, die door velen op de conferentie te Jeruzalem of op andere vergaderingen van den Int. Z. R. en in de zendingsspers waren verdedigd. Waar het „principiële obstakel“ door de zending zelf niet in acht was genomen, behoefde deze door en door humanistische vrucht niet zoo „vreemd“ gevonden te worden. De Bijbelsche grondslag was verlaten. Het rapport spreekt over den Bijbel vrijwel niet. Alleen wordt nu en dan de Bergrede genoemd. Maar over het algemeen worden de Bijbelsche opvattingen als vrijwel overwonnen beschouwd. Feitelijk had de zending op deze wijze geen boodschap meer voor het Oosten, want de beschouwingen van het rapport stemmen wonderwel overeen met die, welke in het Oosten zelf allerwege worden aangetroffen.

Zoo was de situatie, toen de voorbereidingen voor de volgende wereldzendingconferentie (te Madras) werden getroffen en Dr Kraemer werd gevraagd een boek te schrijven, dat ter conferentie als leidraad zou kunnen dienen voor de besprekingen over het vraagstuk van de Christelijke boodschap in een niet-Christelijke wereld.

De betekenis van dit boek, dat dit jaar verschenen is, is daarom zoo groot omdat het dwars tegen de bovengeschetste situatie in, de huidige zendingswereld ingaat en profetisch oproept „to turn to the Bible“.

Kar.

H. B.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Uit de goede werken verzekerd.

Over dit onderwerp schrijft Prof. Dr V. Hepp in de nummers van „Credo“ van 3 en 10 Maart j.l. Met een beroep op Zondag 32 komt hij eerst tot de conclusie, dat de belijdenisschriften de zekerheid des geloofs laten steunen op kenmerken.

Daarna keert hij zich tegen hen, die dit ontkennen. Zij zouden, volgens Prof. Hepp, het begin van Zondag 32 als „mysticistisch“ moeten veroordeelen.

Het komt er op neer, concludeert de professor, dat men het begin van Zondag 32 als niet-reformatorisch schrijft.

Het verband tusschen Zondag 7 en Zondag 32 begrijpen ze niet. Vroegen ze nu maar deskundige voorlichting!

In het nummer van 10 Maart volgt dan deze voorlichting van Prof. Hepp.

Wie zou hiernaar niet met belangstelling luisteren? Eerst worden dan Ursinus, Calvin en de Synopsis aangehaald. Prof. Hepp zou deze stemmen uit het grijs verleden kunnen doen aanzwellen, maar acht uit het aangehaalde blijkbaar de zaak, die hij verdedigt, voldoende bewezen.

Alleen spreekt hij den wensch uit, dat men toch van deze dingen eens wat dieper dogmahistorische studie maakte! Die is z.i. niet overbodig.

Inderaad ben ik ook tot deze conclusie al lezende gekomen!

Wat wil toch het geval?

De woorden, waarop Prof. Hepp zich beroept, als hij Ursinus als autoriteit aanhaalt, kan ik in de Opera van Ursinus bij de verklaring van Zondag 32 niet vinden. Waar ze dan wel staan? In de tafel van Zondag

32, die door Festus Hommius is opgesteld. Bij mij staan ze in de uitgave van het Schatboek van 1736, waarin men bijeen vindt (soms ook dooreen vermengd) wat Ursinus, Pareus, Hommius, Spiljardus enz. over den Heidelb. Catechismus hebben geschreven.

De woorden van Ursinus, die Prof. Hepp aanhaalt, staan letterlijk in de tafel van Hommius op blz. 199, deel II.

Is dit nu de diepere dogmahistorische studie, waarop Prof. Hepp doelt? Zoo is men geneigd ondeugend te vragen.

In de Explicatio Catechetica van Ursinus, waaruit het Schatboek is ontstaan, las ik allerminst een bevestiging van de bewering, dat Zondag 32 de zekerheid des geloofs laat steunen op kenmerken.

Ursinus onderscheidt tusschen een rechtvaardiging voor God (coram Deo) en een rechtvaardiging voor de menschen (coram hominibus). Over de laatste spreekt hij in Zondag 32. Wij moeten goede werken doen, zegt hij (ter verklaring van de omstreken woorden uit Zondag 32), omdat zij vruchten des geloofs zijn, uit welke over ons en anderer geloof geoordeeld wordt! (Quia sunt fructus fidei, ex quibus de nostra et aliorum fide iudicatur.)

Een volgende maal geef ik gaarne even de geheele explicatie van Ursinus over vraag 86.

Even merk ik op, dat m.i. het door Prof. Hepp aangehaalde antwoord uit den Catechismus van Calvin geheel verkeerd geïnterpreteerd wordt.

R.

G. B.

DE PERSSCHOUW

De Strijd over Doop en Verbond.

(Vervolg.)

En dan is nog niets gezegd van Paulus! Als hij spreekt van éérsten en Tweeden Adam; als hij in Romeinen V den éérsten éénen met degenen, die in hem begrepen zijn, plaatst tegenover den Tweeden. Éénen met degenen, die in Hem begrepen zijn; als hij in Romeinen IX—XI worstelt met de vraag naar de betekenis van Israëls plaats en taak en val voor heel de wereld; als hij in den brief aan de Galaten spreekt over knechten en kinderen, dienstmaagd en vrije, Hagar en Jeruzalem — is dat niet een voortdurend spreken over en belichten van de verbondswerkelijkheid?

Denk bovendien aan den brief aan de Hebreëen met zijn diepe, zware beschouwingen!

Wanneer Prof. Bavinek gelijk heeft als hij betoogt, dat het verbond het wezen der religie is, kan dan het verbond minder voorkomen in het nieuwe Testament? Zou dan wat het wezen, de kern, het eigenlijke is van heel den dienst des HEEREN in het Testament der vervulling meer op den achtergrond staan?

Dat andere werkelijkheden als het Koninkrijk Gods in de ontplooiing en vervulling der Godsopenbaring eveneens klaarder en scherper worden belicht en al verder worden gerealiseerd doet aan het bovenstaande niets af.

Jezus Christus is de vervulling van gansch het heilsplan Gods.

Dit even tusschen twee haakjes.

H. A. gaat als volgt verder:

Het is dus wel een moeilijk vraagstuk.

En toch ook weer niet.

Als een vader en moeder zich buigen over het bedje van hun zieke kind, en voor hem bidden, samen, tot den God des Verbonds, dan is het heel eenvoudig. Dan gaan zij niet theologiseeren. Alleen maar bidden.

En dan weten zij het: dit kind mogen wij aan God opdragen met de sterke drangrede: Heere, het is Uw kind, want het is een kind des Verbonds.

En als dan in zoo'n heilig oogenblik opeens herinneringen komen aan dispuuten over het Verbond, — dat kan! — dan komt de vraag: in het Verbond begrepen, wat wil dat nu precies zeggen? „Houden voor“ wat betekent dat? Zit daar iets conditioneels in?

Maar zij schuiven al die vragen ter zijde en zeggen: Gods beloften, die hebben we immers? Laat ons die lezen! En laat ons God danken, dat Hij het is, die het ons beloofd heeft.

Is er dus een conflict tusschen het eenvoudig aanvaarden en het theologisch bestudeeren en formuleeren van de rijkdommen van het Verbond?

Neen, een conflict niet.

Maar de theologie is nog lang niet klaar en komt ook nooit klaar.

En die vader en moeder zijn voor wat zij nu behoeven wel klaar.

Zij leggen de handen in elkaar en het is, alsof in die vaate greep gevoeld wordt de blijde zekerheid, dat God de HEERE bij hen staat en Ja zegt. Want het is Zijn Woord, Zijn onfeilbare beloften, waarop ze pleiten.

Laat de theologen maar arbeiden. Zij doen zegenrijk werk. Zij zullen ons op den duur beter doen verstaan, wat de Schrift ons leert van het Verbond.

Maar wij behoeven niet te wachten, tot zij klaar zijn met de werkelijk niet gemakkelijke materie.

Wij kunnen met een blij hart den 108den Psalm lezen en vertroost zijn. Vandaag nog.

Dit is fijn gezien en gezegd.

En wat hier gezegd wordt van een vader en een moeder in den aangrijpenden ernst van het leven, geldt in nog veel sterker mate van de Kerk des Heeren in dezen verschrikkelijken tijd.

Vandaag moet de Kerk spreken met profetischen

ernst en met profetische bedlistheid. Zij moet heden de hoedschap des Heeren brengen ook omtrent doop en verbond.

Vandaag moet zij zeggen welken zegen Jezus Christus in den doop geeft, welke geweldige verantwoordelijkheid Hij daarin oplegt.

Vandaag — bij iedere geboorte, aan ieder opgroeiend kind; tegen iederen afdwalenden bondeling; bij iedere belijdenisaanvraag.

Vandaag moet zij over doop en verbond preeken als die aan de orde zijn.

Het is steeds: heden, nu.

De Kerk kan niet wachten tot de vraagstukken mischien eenmaal zijn opgelost! Die zullen bovendien nooit worden „opgelost“. De theologie spreekt nooit „het verlossende woord“. Hoogstens komt zij met een „verloft“ woord: verloft door de strikte binding van het Woord!

Ook hier is eerst het leven en daarna het bewustzijn van en de bezinning over het leven.

Een krachtig, sterk geloofsleven alleen leidt tot een sterke, gezonde theologie, zoowel bij de afzonderlijke geloovigen als bij de Kerk — zóó heeft Kuyper het reeds geschouwd en betoogd. En als de verhouding zóó is, dan ontstaat de wederzijdsche, zegenrijke beïnvloeding van Kerk en Theologie, vice versa!

Daarom moet de Kerk vóór alles ernst maken met haar belijdenis, dat de kinderen der geloovigen gedoopt moeten worden, omdat zij „alzoowel als de volwassenen in het verbond Gods en in zijne gemeente begrepen zijn en dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de Heilige Geest, die het geloof werkt, niet minder dan den volwassenen toegezegd wordt.“ (Cat. Vr. 74.)

Dit zijn geen raadselwoorden.

Zacharias Ursinus heeft ze zelf verklaard!

Hoor maar.

„Alle kinderen der geloovigen immers zijn in het verbond en in de Kerk Gods, tenzij ze zichzelf uitsluiten. Evenzoo zijn ze ook discipelen van Christus: omdat ze in de kerk geboren zijn, dat is: in de school van Christus; derhalve leert de Heilige Geest hen ook in overeenstemming met hun bevattings en de wijze van hun leeftijd“²⁾.

Dit wat betreft het „in het verbond Gods en zijn gemeente begrepen zijn“.

En van de „toezegging“, „de belofte“ zegt Ursinus: „Aan wie de weldaad van de vergeving der zonden en de wedergeboorte (hier = bekeering, levensvernieuwing) toekomt, die kunnen niet van den doop geweerd worden. Aan de kinderen der Kerk (wat een mooie uitdrukking!) komt de weldaad van de vergeving der zonde toe, dat is: aan de kinderen evenzeer als aan de volwassenen wordt de vergeving der zonden door het bloed van Christus, en den Heiligen Geest, den bewaker van het geloof beloofd“³⁾.

De Kerk moet ernst maken met haar gebed, bij iedere doopsbediening, met het oog op elk te doopen kind opgezonden — dit gebed: dat Gij dit Uw kind genadig wilt aanzien.

Zij belijdt daarmee immers, dat God zóó hartelijk is „dat Hij onze kleine kinderen voor dat ze geboren worden aanneemt tot zijne kinderen“; dat „uit de geloovigen een heilig zaad wordt geboren, omdat hun kinderen, als ze nog in den moederschoot zijn, voordat zij ademhalen, opgenomen zijn (cooptati sunt) in het verbond van het eeuwige leven. Volgens geen ander recht worden zij door den doop in de Kerk vergaderd, dan omdat zij reeds tot het lichaam van Christus behoorden, voordat ze het levenslicht aanschouwden“⁴⁾.

Zoo sprak Calvin en hij hield het vol ook al schold men hem daarom voor Pelagiaan.

Ja, deze dingen moet de Kerk krachtig zeggen.

En tegelijk, dat de doop vermaant en verplicht o.a. tot een aanhangen, betrouwen en liefhebben van den eenigen God, dat is: tot waarachtig geloof.

Zij moet zeggen, dat de ranken, ja, de ranken van den wijnstok, die geen vruchten dragen zullen weggenomen en verbrand worden (Joh. 15:2, 5).

Zij moet zeggen, dat er kinderen des Koninkrijks zijn, kinderen dus, die uitgeworpen zullen worden in de buitenste duisternis (Matth. 8:12).

Zij moet zeggen, dat zij, die den Zoon van God vertreden hebben en het bloed des Testaments, waardoor zij geheiligd waren, onrein hebben geacht en den Geest der genade smaadheid hebben aangedaan, zwaarder straf zullen waardig geacht worden. (Hebr. 10:29.)

Dit alles moet de Kerk prediken.

Zij kan daarmee niet wachten geen dag en geen nacht.

Dat doende en daarmee voortgaande zal zij met groote dankbaarheid kunnen begroeten het meerdere licht, dat theologische arbeid over de vraagstukken, die met deze dingen samenhangen door Gods gunst, mag doen opgaan.

2) Omnes enim fidelium liberi sunt in foedere, & in Ecclesia Dei, nisi ipsi se excludant. Proinde etiam sunt discipuli Christi: quia nati sunt in ecclesia, hoc est, in schola Christi: ideo eos etiam docet Spiritus Sanctus pro ipsorum captu & aetatis modo.

3) Ad quos pertinet beneficium remissionis peccatorum & regenerationis, ij non possunt arceri à baptismo. Ad infantes Ecclesiae pertinet beneficium remissionis peccatorum & regenerationis, hoc est, infantibus aequè ac adultis remissio peccatorum per sanguinem Christi, & Spiritus Sancti fidei effector promittitur. Het: „niet minder dan den volwassenen toegezegd wordt“ is vertaling van: Non minus quam adultis promittitur!

4) Zie: Institutie, IV, XV, 20. En: Vera Ecclesiae Reformandae Ratio, C. R. XXXV, p. 619.

Maar „het einde" zal de theologie nooit bereiken. Zij stuit altijd op het mysterie. Gelukkig! Het mysterie door Kurper eenmaal als volgt geteekend.

„Eenzijds staat het vast, dat God (let wel: God!) zulke kinderkenen in Zijn verbond besluit, en anderzijds is het feit niet te loochenen, dat velen den zegen van dit Verbond (men lette op de onderscheiding: verbond en: zegen van dit Verbond) niet deelachtig blijken te zijn.

Wilt ge daar nu indringen, dan verloopt ge op doolpaden, geeft de kinderlijke gehoorzaamheid prijs, en bederft uw kerk.

Zegt ge daarentegen: Alzoo is de door God gestelde regel. Daar buigt ik voor. Alzoo geloof ik het. Welnu dan bloeit uw kerk, en heeft de gehoorzaamheid des geloofs ook hier haar vrucht" 5).

Een mooi voorbeeld van praktische bespreking van doopvragen geeft De Zemel in de Geref. Kerkbode van Gorinchem onder het opschrift: Geen tooverij in het Verbond — aldus:

Er wordt een kindje gedoopt in de kerk. Het gaat alles heel eenvoudig. Buitengewone dingen geschieden niet. Een predikant, vaak maar in een gewoon kort zwart jasje, sprengt enkele druppels water en noemt den naam van het kindje en van God. Menige inwijdingsplechtigheid, waarschijnlijk ook van de Hutterjeugd, is veel indrukwekkender. Maar Gods volk geeft gaarne alle praal van de wereld cadeau voor het sacrament van den doop. Want de geloovigen zien in de doopsbediening, hoe de HEERE de belofte van Zijn Evangelie, die de gansche zaligheid bevat, beteekent en verzegelt aan een klein kind. Of om te spreken in de taal van den catechismus, zij verstaan, dat de Heilige Doop vermaant en verzekert, dat de eenige offerande van Christus, aan het kruis geschied, ons ten goede komt. Maar dan groeit een kind, aldus gedoopt, op. Het gaat naar de kerk en hoort prediken precies hetzelfde Evangelie, dat eenmaal bevestigd is in den doop. Het krijgt geen nieuwe en geen andere dingen te hooren, neen, wat al gesproken is in den doop spreekt de HEERE iederen Zondag weer tot dat opwassende kind. De weg zou dus zijn, dat dit kind eenvoudig die beloften des Evangelies gaat gelooven en in dat geloof zeker weten, dat het deel heeft aan Jezus Christus en dat de zonden vergeven zijn. Maar niet elke bondeling doet dat. En dan denk ik dikmaal niet aan hen, die afdwalen en het verbond verbreken. Maar dezen keer heb ik op het oog degenen, die wel den HEERE het verbond houden, maar telkens zich verwijderen van de eenvoudigheid des geloofs. De schuld ligt vaak mede aan hun omgeving, waardoor zij zich laten beïnvloeden. De kring, waarin zij verkeerden praat hun voor, dat de doop toch eigenlijk niet veel betekenis heeft en dat zij meer zullen moeten kennen dan het weinige, waarvan zij spreken kunnen. En op oude vromen worden zij gewezen bij wie het heel wat dieper gegaan is. Dan wordt dat gedoopte kind moedeloos. Vooral indien het op die oude vromen ziet. Geen wonder, zijn jonge geestelijke leven kan niet opwegen tegen den geestelijken rijkdom van die ingeleide oude Christen. Een boompje, dat nog maar enkele jaren in den tuin staat, steekt met zijn vruchten altijd schraal af tegen dien breed en krachtig uitgegroeide boom. En heel moeilijk hebben onze jonge menschen het vaak, wanneer hun oude vromen worden voorgelouden wier vroomheid veel vleeschelijke trekken vertoont. Dan gaan zij bij zichzelf zoeken naar al die schijnbaar geestelijke trekken en vinden zij ze niet, ze zijn teleurgesteld en meenen, dat het met hen nog niets is. En daar komt ook altijd bij de boosheid van het eigen hart, dat nog liever gerechtvaardigd wenschte te worden door allerlei eigen werken dan door het eenige werk van Jezus Christus, slechts door geloof te aanvaarden. Het gaat speuren en speuren naar bijzondere en opzienbarende dingen, de duidelijke kenmerken van de Schrift over het hoofd ziende, inplaats van eenvoudig te vertrouwen op de belofte van het Evangelie en zoo zeker te zijn. Het is eigenlijk de zonde van tooverij, die wil breken de lijn door den HEERE getrokken. De HEERE is begonnen met in den doop te spreken van de belofte des Evangelies, welke belofte beteekend en verzegeld werd. Van daaruit ging de HEERE dat gedoopte kind behandelen door het in de prediking altijd weer datzelfde Evangelie voor te stellen en tot geloof in dat Evangelie op te roepen. Maar dat kind gaat de lijn verlaten en zich wenden tot de zonde van tooverij. Het wil wonderen, merkwaardige bijzonderheden bij zichzelf constateeren en dan gelooven. Het ziet God als een soort toovenaar, van wien het gelooft, dat hij wel een of ander wonder kan doen. En het aanschouwt Hem niet als de HEERE, Die al de gave Zijner genade geschonken heeft en schenkt in de belofte van Zijn Evangelie. Die belofte, welke om eenvoudig geloof vraagt en in dat geloof zich vervult en vervuld wordt is niet voldoende. Datzelfde ontmoette de Heere Jezus al in Galilea. Daar wilde men Hem eeren als een machtige toovenaar, een groote wonderdoener, maar niet als de Christus van God geschonken. Daarom als Hij den eersten keer te Kana in Galilea een wonder doet, verricht Hij Zijn daad in alle stilte. Zonder ophef en reclame, het ontgaat zelfs den hofmeester, verandert Hij water in wijn. En bij het tweede wonder op dezelfde plaats, wanneer Hij den stervenden zoon van den koninklijken hoveling geneest, laat Hij nog duidelijker uitkomen, dat Hij de aanbidding als buitengewone kwakzalver verwerpt en vraagt om de vereering als de Christus Gods. Hij gaat dan ook met dien beambte van Herodes Antipas niet mee naar Kapernaüm om door een groote schare omstuwd den zieken jongen beter te maken. Hij spreekt enkel en alleen: Ga heen, uw zoon leeft. Zij, die wonderen zochten, bleven onbevredigd. Jezus maakte zich er van af. Hij ging niet eens mee, hij was zeker niet in staat om te helpen. Maar de hoveling, die doorging op het woord van

Jezus ging heen en vond zijn jongen hersteld terug. Evenzoo behandelt de HEERE ons heden nog. Hij komt met de belofte van Zijn Evangelie en zegt: Ga heen, gij zijt niet dood meer, maar leeft. Hij heeft het ons al beloofd in den doop. Begreep men echter wonderen, opzienbarende dingen, zich bezondigend aan de zonde van tooverij, dan loopt men teleurgesteld weg. Doch vertrouwt men op de belofte door den HEERE gesproken, men gelooft naar dat Woord, dat men leeft en zalig is. Daar klinkt des HEEREN lof: Ik roem in God, ik prijs 't onfeilbaar Woord; ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord.

H.

C. V.

BOEKBESPREKING

Aan de redactie werd toegezonden het eerste nummer van „Rapport", orgaan van christelijke architecten en kunstenaars. De redactie berust bij den heer A. Leeuwenburg, sierkunstenaar-architect, Rotterdam. Uitgever: J. Bout, Ceintuurbaan 32-34, Huizen (N.-H.).

Verder werd ons nog toegezonden een exemplaar van het Paasch- en het Pinksternummer van het bekende evangelisatieblad „De Elizabethbode". Aan de uitgave van deze nummers is aandacht besteed. Ze zijn speciaal bedoeld voor verspreiding op groote schaal. Het adres voor bestellingen is Van der Valk, Bouwmanlaan 4, Woerden.

CORRESPONDENTIE

Herinnering.

5 April geven wij de kwitanties af voor het abonnementsgeld over den termijn 1 April-30 September 1899 (ad f2.50 + 15 cts incassokosten). In verband hiermede verzoeken wij onzen abonné's, die, teneinde deze incassokosten te vermijden, er de voorkeur aan geven het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum te willen doen. (Postrekening 36000). **Op het stortingsbewijs gelieve men het juiste adres te vermelden, waaraan het blad gezonden wordt.**

Rekeninghouders bij den Postcheque- en Girodienst geven wij in overweging, gebruik te maken van de gelegenheid tot automatisch giroeren. Men behoeft hiervoor slechts eenmaal een formulier in te vullen en te onderteekenen, waarna het Centrale Postgirokantoor er tegen een geringe vergoeding van 3 cent per keer voor zorgt, dat, zoolang men abonné wenschte te blijven, prompt op den eersten dag van elk half jaar het bedrag van het abonnementsgeld op onze rekening wordt overgeschreven.

De bedoelde machtigingsformulieren zijn gratis verkrijgbaar aan elk postkantoor.

DE UITGEVERS.

De „Historical Foundation of the Presbyterian and Reformed Churches", adres Mr S. M. Tenney, Montreal, N.C., U.S.A., zou gaarne in het bezit komen van alle Jaargangen (heeft gebonden) van „De Reformatie", met uitzondering van de Jaargangen 7 en 8, die reeds aanwezig zijn.

Indien er onder onze abonné's zijn, die hiervoor belangstelling hebben, verzoeken wij hun, zich onder opgave van conditiën, met bovengenoemd adres in verbanding te willen stellen.

Goes.

DE UITGEVERS.

DE KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Drielst te:

Marrum (Fr.): W. B. den Brave te Twijzeleirheid, J. van Harmelen te Harkstede en M. Wilschut te Ooster-Nijkerk.

Tweelst te:

's-Hertogenbosch: K. Bokma te Waardhuizen en H. Veltman te Doornspijk.

Beroepen te:

Bellingwolde en Nieuwe Schans: Cand. T. Lopers, hulppred. te Wimschoten.

Krommenie: O. van Noort te Schoonrewoerd.

Aangenomen naar:

Giessendam-Neder Hardinxveld: J. M. Mulder te Haamstede.

Bedankt voor:

Drachten (vac. H. Zandbergen): J. G. Adema te Zuidhorn.

Afscheid van:

Loppersum: H. Vogel. Tekst: Ezech. 47:1-12. Spijkensse: J. Onssoren. Tekst: Pred. 12:13 en 14.

Intrede te:

Vrouwepolder: Cand. J. J. de Vries. Tekst: 1 Cor. 3:9.

Prof. Dr J. H. Bavink.

Het Zendingsblad der Geref. Kerken meldt, dat Dr J. H. Bavink, die benoemd is tot Zendingshoogleraar te Kampen, zijn arbeid aan de Opleidingschool te Djokja reeds in Mei zal neerleggen om tegen het eind der maand naar Holland te komen, zoodat hij in Juni hier zal zijn.

Een nieuw belijdenis-boek.

Naar wij vernemen zal binnenkort een nieuw belijdenis-boek verschijnen: *Blijft in mij*. „Een boek voor jonge belijders", luidt de ondertitel. Twaalf Gereformeerde predikanten, die de jongeren door en door kennen, hebben aan dit boek medegewerkt. Uitgevers zijn Bosch en Keuning N.V. te Baarn.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Nieuwpoort: D. Henstra te Haarlem-Noord. Oosterbeek: W. F. Laman te Middelbarnis.

Bedankt voor:

Gouda: W. F. Laman te Middelbarnis. Murmerwoude: A. Dubois te Oud-Beyerland.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Dirksland: J. v. d. Berg te Krabbendijke. Kampen: H. Ligtenberg te Lisse. Vlaardingen: H. Ligtenberg te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Blija: C. D. Moulijn te De Wilp (Gron.). Doeveren: Cand. I. de Tombe te Leiden. Harmelen: P. Zeilstra te Noorderloos. Serooskerke (W.) (toez.): Cand. N. Visser, hulpprediker te Utrecht.

Aangenomen naar:

Benschop: J. C. Hooykaas te Dussen. Castricum: J. N. Seulijn te Boxum. Terwispe: J. N. de Ruiter te Hoogezand.

Bedankt voor:

Gouda: C. C. T. Postma te Jaarsveld. Hagestein: J. C. Hooykaas te Dussen. Hei- en Bociop: J. J. Poot te Bunschoten. Jukwerd-Krewerd (toez.): W. A. Nell te Jorwerd (Fr.). Maasbommel en Alphen: Cand. J. Voorsteegh, hulppred. te Den Haag. Sprang en voor Noorden: H. A. Labrie te Goedereede. Zuidwolde (Dr.): J. N. de Ruiter te Aalsum (bij Doldum).

Intrede te:

Haarlem: P. Bouw. Tekst: Joh. 19:14. Langerak bez. de Lek: Cand. J. F. Sinko. Tekst: 2 Cor. 4:5. Leermens: F. A. Westhoff. Tekst: Luc. 5:10b.

Afscheid van:

Ter Aar: Jhr E. L. W. M. Hoeft van Velsen. Tekst: Deut. 33:27a.

„Effatha" te Voorburg.

Het Bestuur van „Effatha", Chr. Instituut voor dootstomme kinderen te Voorburg, ontving de verblijdende mededeeling, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft het Beschermvrouwschap van „Effatha" te aanvaarden.

Vragen, te stellen aan hen, die wenschen te worden toegelaten tot het Heilig Avondmaal

Prijs 1—50 ex. f0.02 per ex., 51 en meer à f0.01½ per ex.

Deze formulieren zijn zeer geschikt ter uitreiking aan hen, die zich voorbereiden Openbare belijdenis te doen, opdat ze zich op deze vragen voorbereiden kunnen.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de uitgevers OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

Chr. Muziektijdschrift „DE HARP"

met maandelijksche Muziekbijslage

f 1.50 per jaar

onder red. van F. PULMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Administratie-Adres: te HELMERSSTRAAT 84 AMSTERDAM (W.)

HILVERSUM

Rookt U een fijne Sigaar? Of prefereert U een pijp? Dan kunt U terecht bij

Sigarenmagazijn „The Oldsmoker" Kerkstraat 8 - Hilversum

BELIDENIS-DOEN

Heden verscheen:

VERBOND EN BELIDENIS

DOOR

DS D. VAN DIJK

Geref. Predikant te Groningen

Dit boekje is bijzonder geschikt om door Kerkera-den te worden uitgereikt. Daartoe is in het boekje een opdracht-pagina opgenomen. Ook de andere Gemeente leden zullen dit boekje gaarne en met belangstelling lezen.

Verkrijgbaar in den Boekhandel.

Prijs 40 cent

Voor Kerkera-den: 25 ex. à 35 ct. 50 ex. à 30 ct., 100 ex. à 25 ct.

J. H. Kok N.V. Kampen

Vraagt ons Catalogusje van Belijdenisgeschenken

Uitgave OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes

Jezus' lijden, sterven en opstanding

Tweede druk (Innevoeging der vier Evangelien) door H. J. VAN KEMPEN f 0.60

Wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Voor H.H. Ouderwouders van groot gemak bij de bediening der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag op postrekening No. 36000, bij de Uitgevers.